

متن پرسش

لا موثر فی الوجود الی الله: با عرض سلام و احترام خدمت استاد گرامی در رابطه با تفسیر آیه ۳۰ سوره دهر همانطور که در جلسه فرمودید جناب علامه طباطبایی (ره) «یشاء» رو غیر از فعل خدا می دانند به این جهت که جبر پیش نیاید منتهی سوالی که برای این حقیر پیش آمده است که در متون دینی عبارات هایی هست که یشاء رو کنار یفعل آورده است مثلاً در یکی از اذکار هنگام غروب آفتاب و یا در تعقیبات نماز مغرب داریم که می فرماید: الحمد لله الذی یفعل ما یشاء و لا یفعل ما یشاء غیره حال اون چیزی که به ذهن این حقیر رسید این هست که وقتی اراده هایی که مربوط به خود انسان مطرح باشه اشاره به یشاء داره مثل رفتن به مسجد یا میخانه اما زمانی که اراده های الهی مطرح باشه به تعبیری حضرت حق می خواهد سنت های خودش رو در نظام هستی جاری کنه یفعل رو کنار یشاء میاره مثل آمد و شد شب و روز و یا پیروزی جنگ بدر که می فرماید و ما رمیت اذ رمیت و یا اینکه خرمشهر را خدا آزاد کرد. به نظر شما این برداشت درسته؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: کاملاً درست می فرمایید. آری! حضرت حق هر فعلی را که اراده کند انجام می شود و لذا فرموده اند اراده او عین فعل او است. ولی در مورد انسان اگر خداوند فعل انسان را اراده کند، عملاً اراده انسان و اختیار انسان منتفی خواهد بود و به همین جهت حضرت پروردگار فرمودند: «وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا». که ای انسان ها! شما طلب و خواستی ندارید جز همان طلب و خواستی که حضرت رب العالمین که علیم و حکیم است می خواهد و لذا باید طوری عمل کنید و تقوا پیشه نمایید که آنچه را که حضرت حق برای شما می خواهد موجب سعادت شما شود. و در همین رابطه جناب مولوی می فرماید:

چون خدا خواهد که پرده کس درد

میلش اندر طعنه پاکان برد

ور خدا خواهد که پوشد عیب کس

کم زند در عیب معیوبان نفس

چون خدا خواهد که مان یاری کند

میل ما را جانب زاری کند

ای خنک چشمی که آن گریان اوست

وی همایون دل که آن بریان اوست

موفق باشید